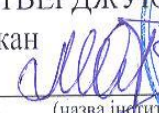

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет соціології і права

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан

(назва інституту/факультету)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«21» червня 2018 р.

Інформаційно-комунікаційні технології
в історичних дослідженнях
30 4

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

спеціальність 032 «Історія та археологія»
(шифр і назва)

освітня програма ОНП «Історія та археологія»
(ОПП/ ОНП, назва)

Ухвалено методичною комісією
факультету соціології і права
Протокол від 20.06 2018 р. № 2

Голова методичної комісії

К.Л. Попов

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«20» червня 2018 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

старший викладач, к. і. н., Бузань Віталій Юрійович
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри історії
(повна назва кафедри)

Протокол від « 23 » травня 2018 року № 10

Завідувач кафедри

(підпис) С.О. Костилева
(ініціали, прізвище)

« 24 » травня 2018 р.

Вступ

Програму навчальної дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в історичних дослідженнях» складено відповідно до освітньо-наукової програми «Історія та археологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 032 «Історія та археологія».

Навчальна дисципліна належить до циклу загальної підготовки.

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова.

Обсяг навчальної дисципліни: 2 кредити ЄКТС.

Міждисциплінарні зв'язки: передумовами вивчення навчальної дисципліни є знання з організації науково-дослідної роботи студентів (зокрема щодо підготовки освітньо-кваліфікаційних робіт), інформатики, теорії та методології історичної науки набуті під час навчання на першому та другому рівні вищої освіти. Дисципліна є однією з базових у підготовці аспірантів до написання й апробації дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а також до подальшої самостійної наукової діяльності зі спеціальності 032 «Історія та археологія».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни.

Засвоєння основних навиків роботи з програмним забезпеченням та електронними ресурсами, які призначені для пошуку та упорядкування бібліографічної інформації, поширення власних наукових праць та налагодженню повноцінної комунікації з представниками академічного середовища.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей.

ЗДАТНІСТЬ:

- працювати з бібліографічними менеджерами;
- користуватися наукометричними базами даних;
- використовувати особистий цифровий ідентифікатор вченого.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Після засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗНАННЯ:

- функції бібліографічних менеджерів;
- можливості наукометричних баз даних;
- наукометричні показники наукової діяльності;
- репозитарії наукових текстів і електронні бібліотеки;
- ідентифікатори вчених та соціальні мережі науковців;
- спеціалізовані системи пошуку наукової інформації;
- резервне копіювання важливої інформації.

УМІННЯ:

- використовувати бібліографічні менеджери для оформлення бібліографічних посилань;
- працювати в наукометричних базах даних;
- створювати та редагувати облікові записи в міжнародних реєстрах ідентифікаторів вчених;
- використовувати соціальні мережі науковців для презентації академічній спільноті власних наукових здобутків та налагодження комунікації з колегами;
- дізнаватися наукометричні показники своєї наукової діяльності;
- швидко і ефективно шукати наукову інформацію в мережі Інтернет;
- використовувати хмарні технології для резервного копіювання та довготривалого зберігання даних.

2. Зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Бібліографічні менеджери

Тема 1.1. Навички роботи з бібліографічними менеджерами

Створення, наповнення, упорядкування власної електронної бібліотеки за допомогою бібліографічних менеджерів. Найбільш розповсюджені бібліографічні менеджери, їх основні переваги і недоліки. Основні характеристики й можливості бібліографічних менеджерів Mendeley, Zotero, EndNote Basic. Огляд он-лайн версій бібліографічних менеджерів. Уточнення бібліографічних даних документів за допомогою їх унікальних цифрових ідентифікаторів (DOI, ArXiv, ISBN, ISSN) або завдяки пошуковій системі Google Scholar. Налаштування синхронізації локальної та хмарної бібліотеки бібліографічних даних. Встановлення спеціальних додатків для налагодження зв'язку між бібліографічним менеджерами та текстовими редакторами, Інтернет браузерями. Автоматичне оформлення посилань та списку використаної літератури за допомогою бібліографічних менеджерів. Встановлення додаткових бібліографічних стилів (наприклад, ДСТУ). Основні можливості соціальної мережі для науковців Mendeley. Налаштування синхронізації між декількома бібліографічними менеджерами. Правила ефективного використання бібліографічних менеджерів.

Розділ II. Наукометричні бази даних та ідентифікатори вчених

Тема 2.1. Можливості наукометричних баз даних та призначення цифрових ідентифікаторів вчених

Огляд можливостей наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, Index Copernicus International, Directory of Open Access Journals (DOAJ). Ефективний пошук інформації в бібліографічних базах Scopus та Web of Science. Наукометричні показники наукової діяльності (імпакт-фактор, h-індекс) та методика їх обрахунку. Визначення наукометричних показників власної наукової діяльності. Призначення унікальних цифрових

ідентифікаторів дослідників. Реєстрація та отримання особистого цифрового ідентифікатора ORCID (Open Researcher and Contributor ID), ResearchID, Scopus Author ID, Google Scholar. Налагодження зв'язку між різними цифровими ідентифікаторами. Створення профілю вченого в Google Академії (Google Scholar). Уточнення і редагування списку власних публікацій, які проіндексовані Google Scholar. Використання наукових порталів і соціальних мереж вчених ResearchGate та Academia.edu для представлення власних наукових здобутків та налагодження комунікації з представниками академічного середовища в цифрову епоху.

Розділ III. Електронні репозитрії та резервне копіювання даних

Тема 3.1. Спеціалізовані системи пошуку наукової інформації

Пошук наукової інформації в Інтернеті за допомогою спеціалізованих пошукових систем CiteSeer X, Sciencedirect, Scisearch, Microsoft Academic Search, BASE. Основні правила ефективного пошуку інформації в Інтернеті. Розширений пошук наукової літератури за допомогою сервісу Google Scholar. Сервіси для скорочення довгих адрес веб-сторінок (tinyurl.com; goo.gl).

Тема 3.2. Електронні репозитарії та цифрові бібліотеки

Огляд найбільших зарубіжних та вітчизняних репозитаріїв наукових текстів (arXiv, NathiTrust Digital Library, Internet Archive, Openlibrary, Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини, ELAKPI). Використання ресурсу Google Books для пошуку літератури з теми дисертаційного дослідження. Рух відкритого доступу: історія виникнення, основні ідеї, сучасний стан.

Тема 3.3. Цифровий ідентифікатор наукових текстів DOI

Призначення та переваги унікального цифрового ідентифікатора Digital object identifier (DOI). Агентство CrossRef та процес присвоєння DOI науковим статтям, книгам, матеріалам конференцій, дисертаціям розміщеним в Інтернеті. Пошук в Інтернеті статей за допомогою ідентифікатора DOI.

Тема 3.4. Резервне копіювання результатів наукових досліджень

Основи комп'ютерної безпеки під час роботи з інформацією в електронному форматі. Резервне копіювання даних за допомогою хмарних сервісів Dropbox, GoogleDrive, OneDrive. Встановлення програмного забезпечення для швидкого і зручного завантаження файлів в хмарні сховища даних. Зберігання та поширення наукових праць за допомогою хмарного сервісу для науковців Figshare.

3. Заплановані види навчальної діяльності та методи навчання

Протягом семестру заплановані такі види навчальних занять і індивідуальних завдань: лекції; семінарські заняття; комп'ютерні практикуми; підготовка реферату.

Такі види роботи дозволять досягти оптимального балансу між теоретичними знаннями та практичними навичками, які здобуваються під час засвоєння дисципліни.

Під час лекцій розглядаються ключові теоретичні питання дисципліни, закладалися підґрунтя для підготовки до семінарських занять і комп'ютерних практикумів. На лекційних заняттях використовуються електронні мультимедійні презентації і мережеві комунікаційні можливості.

Семінарські заняття мають за мету сприяти поглибленому засвоєнню і закріпленню проблемних теоретичних питань навчальної дисципліни. На семінарських заняттях використовуються інтерактивні методи навчання.

Під час комп'ютерних практикумів формуються практичні навички роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями та набуваються вміння застосовувати їх під час написання наукових робіт та презентації результатів наукових досліджень для академічної спільноти та громадськості. Аспіранти вчаться користуватися бібліографічними менеджерами, шукати необхідну інформацію в бібліографічних базах даних, створювати особисті профілі в міжнародних реєстрах ідентифікаторів вчених і підтримувати їх в актуальному стані.

Як індивідуальне завдання заплановано реферат. Метою підготовки реферату є поглиблене вивчення аспірантами інформаційно-комунікаційних технологій, які необхідні для повноцінної наукової роботи.

Під час навчання активно застосовуються інформаційно-комунікаційні технології. Власне, сама навчальна дисципліна покликана навчити аспірантів застосовувати ці технології в науковій роботі. Засвоєння необхідного обсягу науково-теоретичних знань і набуття практичних навичок роботи зі сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями дозволить аспірантам проводити повноцінні наукові дослідження за спеціальністю 032 «Історія та археологія» та підтримувати зв'язок з представниками вітчизняного та зарубіжного академічного середовища.

На самостійне засвоєння виносяться теми, вивчення яких доповнює і розширює знання основного програмового матеріалу та є передумовою для подальшого професійного зростання аспіранта.

Для поточного контролю успішності засвоєння матеріалу на одному із семінарських занять проводиться експрес-контроль.

4. Оцінювання результатів навчання

Семестрова атестація проводиться у виді екзамену. Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна рейтингова система і університетська шкала.

5. Рекомендована література

5.1. Базова:

1. Бази даних, авторські профайли, імпакт фактор та індекс Хірша [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biopolymers.org.ua/DataBase.pdf>
2. Бруй О. М. Відкритий Доступ до наукової інформації: хто, для чого і як [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/17904>
3. Відеоуроки по Mendeley [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/user/MendeleyResearch>
4. Горобець К. Zotero, або те, з чого варто починати знайомство з референс-менеджерами // Технології для науковців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tinyurl.com/hcfv52p>
5. Інструкція Scopus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://app.box.com/s/ul7irwjaio9dg0o8g88jn4qt77ygo9g7>
6. Інструкція з додавання публікацій в ResearchGate [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biopolymers.org.ua/RG2.pdf>
7. Інструкція з роботи в Microsoft OneDrive [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://onedrive.live.com/about/uk-UA/support>
8. Інструкція з створення облікового запису і профілю в Google Scholar [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biopolymers.org.ua/Scholar.pdf>
9. Інструкція зі створення авторського профілю в ResearchGate [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biopolymers.org.ua/RG1.pdf>
10. Інструкція користувача Mendeley [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://app.box.com/s/7m9ob3aa6p3pzba68jt5>
11. Інструкція як поєднати авторські профілі в Scopus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biopolymers.org.ua/Scopus.pdf>
12. Інструкція як створити облікові записи в Orcid і ResearcherID та обмінюватись інформацією [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biopolymers.org.ua/Orcid.pdf>
13. Інформація про ORCID для науковців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://orcid.org/sites/default/files/UKR-Researchers.pdf>
14. Коротка інструкція користувача EndNote Basic [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://app.box.com/s/yw42buf4v3rrkubkph26>
15. Назаровець С. А. Перспективи використання сервісів альтметрікс в університетських бібліотеках України / С. А. Назаровець // Вісник Книжкової палати. –2016. – №. 6. – С. 15-18. – Режим доступу: http://eprints.rclis.org/29794/1/nazarovets_2016.pdf
16. Назаровець С. А. Пошук наукової інформації в мережі Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.lp.edu.ua/sites/default/files/putivnyk.pdf>
17. Назаровець С. А. Управління та промоція наукових досліджень за допомогою бібліографічного менеджера Mendeley / С. А. Назаровець //

- Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства : матеріали четвертої міжнародної науково-практичної конференції, 25 жовтня 2012 року, Львів. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – С. 448-453. – Режим доступу: <http://library.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15497/4/45-448-453.pdf>
18. Назаровець С. А. Унікальні ідентифікатори авторів-науковців: пропозиції, реєстрація, використання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/2798>
 19. Наукометричні дані [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://webometr.kpi.ua/files/data.pdf>
 20. Реєстрація в Google Академії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://webometr.kpi.ua/scholar-registration>
 21. Руководство пользователя Zotero [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.zotero.org/support/ru/quick_start_guide
 22. Справочный центр – Google Диск [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://support.google.com/drive#topic=14940>
 23. Тихонкова І. О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням) / І. О. Тихонкова // Наука України у світовому інформаційному просторі. – 2015. – Вип. 11. – С. 100-106. – Режим доступу: http://akademperiodyka.org.ua/docs/science_ukr11/14_tikhonkova.pdf
 24. Як додати документ у figshare [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.box.com/s/3j2vq30y2ys4bg6bznkf>
 25. Як зареєструватися в ORCID [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://app.box.com/s/7m9ob3aa6p3pzba68jt5>
 26. Calibre User Manual [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://manual.calibre-ebook.com/index.html>
 27. Dropbox. Справочный центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dropbox.com/help>
 28. Google Академія для молодих дослідників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/3417>
 29. Thomson Reuters: информационные ресурсы для научных исследований [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/8245>

5.2. Допоміжна:

30. Бушуєв С. Д. Наукометричні бази: характеристика, можливості і завдання / С.Д. Бушуєв, А.О. Білощицький, В.Д. Гогунський // Управління розвитком складних систем. – 2014. – Вип. 18. – С. 145-152. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Urss_2014_18_26
31. Васильєв О. Системи пошуку наукової інформації (Огляд) / О. Васильєв, В. Чьочь // Бібліотечна планета. – 2009. – № 2. – С. 11-16. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bp_2009_2_3

32. Гальчевська О. А. Використання міжнародних наукометричних баз даних відкритого доступу в наукових дослідженнях / О. А. Гальчевська // Інформаційні технології в освіті. – 2015. – № 23. – С. 115-126. – Режим доступу: http://ite.kspu.edu/webfm_send/837
33. Гальчевська О. А. Переваги та недоліки використання системи Google Scholar у науково-педагогічних дослідженнях / О. А. Гальчевська // Десята міжнародна конференція. Нові інформаційні технології в освіті для всіх (ІТЕА-2015). Збірка праць. Частина 1. – К., 2015. – С. 98-103. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/19916/1/Galchevska.pdf>
34. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі : Навчальний посібник / Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. – Вінниця: ТОВ «Планер». – 2011. – 220 с. – Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_741_96203634.pdf
35. Касьянов П. Використання сучасних наукометричних показників під час проведення наукових досліджень і оцінці їхньої результативності // IV Міжнародна науково-практична конференція «Наукова комунікація в цифрову епоху», Київ, 30-31 березня 2016 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/8757>
36. Назаровець С. А. Вплив відкритого доступу на цитованість робіт молодих українських науковців / С. А. Назаровець // Вісник Книжкової палати. – 2015. – № 2. – С. 24-28. – Режим доступу: http://eprints.rclis.org/24872/1/nazarovets_vkp2015.pdf
37. Назаровець С. А. Експериментальні засоби аналізу та оцінки наукової продуктивності / С. А. Назаровець // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – 2013. – Вип. 35. – С. 76-87. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nprnbuimviv_2013_35_9
38. Назаровець С. А. Наукометричні ресурси: у допомогу проведення та представлення наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/3015>
39. Назаровець С. А. Репозитарії вищих навчальних закладів України у системі наукової комунікації / С. А. Назаровець // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 8. – С. 25-30. – Режим доступу: http://eprints.rclis.org/17738/1/nazarovets_vkp.pdf
40. Основи пошуку та мова запитів пошукової системи Google [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://matphys.rpd.univ.kiev.ua/downloads/courses/hardsoftware/Google_Search_Ukrainian.pdf
41. Про оформлення пристатейних списків посилань відповідно до вимог світових наукометричних баз // Наука України у світовому інформаційному просторі. – 2014. – Вип. 10. – Режим доступу: http://www.nas.gov.ua/publications/books/series/9789660247048/Document_s/2014_10/11_Pro_oformlennya.pdf
42. Радченко А. І. Система цифрових ідентифікаторів doi для журналів НАН України / А. І. Радченко, Т. М. Яцків // Наука України у світовому

- інформаційному просторі. – 2015. – Вип. 11. – Режим доступу: http://www.nas.gov.ua/publications/books/series/9789660247048/Documents/2015_11/03_radchenko.pdf
43. Радченко А. І. Упровадження системи цифрових ідентифікаторів DOI : поступ і досвід / А. І. Радченко, Т. М. Яцків // Наука України у світовому інформаційному просторі. – 2014. – Вип. 10. – Режим доступу: http://www.nas.gov.ua/publications/books/series/9789660247048/Documents/2014_10/5_Radchenko.pdf
44. Спирін О. М. Зміст навчального матеріалу спецкурсу «Хмарні інформаційно-аналітичні технології у науково-дослідному процесі» / О. М. Спирін, О. А. Одуд // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – Том 52. – № 2. – С. 108-120. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_52_2_12
45. Тихонкова И. А. DOI (digital object identifier) – обязательный элемент современного научного издания / И. А. Тихонкова // Наука України у світовому інформаційному просторі. – 2013. – Вип. 8. – С. 68-75. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/52465/09-Tihonkova.pdf?sequence=1>
46. Тихонкова И. А. DOI (digital object identifier) для научных журналов. Практические советы небольшим издательствам / И. А. Тихонкова // Наука України у світовому інформаційному просторі. – 2014. – Вип. 10. – С. 29-40. – Режим доступу: http://www.akademperiodyka.org.ua/docs/science_ukr10/Tykhonkova.pdf
47. Тихонкова І. О. Міжнародні бази даних наукової літератури Scopus, Index Copernicus, DOAJ, Elibrary, Російський індекс наукового цитування відкривають нові можливості для наукових журналів України. Досвід журналу Biopolymers and cell / І. О. Тихонкова // Наука України у світовому інформаційному просторі. – Вип. 3. – К.: Академперіодика, 2010. – С. 27-32. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/27324>
48. Українські репозитарії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.бібліотекар.укр/2010/04/repositories-of-ukraine.html>
49. Чайковський Ю. Б. Наукометричні бази та їх кількісні показники (Частина І. Порівняльна характеристика наукометричних баз) / Ю. Б. Чайковський, Ю. В. Сілкіна, О. Ю. Потоцька // Вісник Національної академії наук України. – 2013. – № 8. – С. 89-98. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2013_8_13
50. Чайковський Ю. Б. Наукометричні бази та їх кількісні показники (Частина ІІ. Фактори, що впливають на кількісні показники наукометричних баз) / Ю. Б. Чайковський, Ю. В. Сілкіна, О. Ю. Потоцька // Вісник Національної академії наук України. – 2013. –

№ 9. – С. 84-92. – Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2013_9_6

51. Ярошенко Т. О. Зелений шлях відкритого доступу. Репозитарії та їх роль у науковій комунікації: перші двадцять років / Т. О. Ярошенко // Бібліотечний вісник. – 2011. – № 5. – С. 3-10. – Режим доступу : <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8448>
52. Яцків Т. Цифрові ідентифікатори DOI для наукових публікацій – принципи роботи, процес реєстрації / Т. Яцків, А. Данілова // IV Міжнародна науково-практична конференція «Наукова комунікація в цифрову епоху» (30-31 березня 2016 р.). – Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/8754>